

POLITIHØGSKOLEN

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
20/126210 - 6

Vår referanse:
20/02918-3

Dato:
07.12.2020

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I EKOMLOVEN (LAGRING AV IP-ADRESSER MV.)

Det vises til brev fra POD av 26.10.2020, høringsbrev fra KMD av 9.10.2020 og vedlagte høringsnotat.

Når det gjelder hva som skal lagres, så støtter Politihøgskolen departementets vurdering og mener forslaget til lovtekst dekker politiets behov.

Det foreslås en lagringstid på seks, ni eller tolv måneder, mens øvrige nordiske land opererer i spennet ni til tolv måneder. En lagringstid på ni til tolv måneder vil være fornuftig, både for å harmonisere praksis i de nordiske landene og for å avhjelpe politiets behov.

Det stilles et krav om at utlevering skal betinge at det dreier seg om alvorlig kriminalitet for at kravet til proporsjonalitet skal være oppfylt jf. Kommunikasjonsdirektivet. Det oppstilles ikke noen standard eller beskrivelse av «alvorlig kriminalitet». Det politiet anser som mindre alvorlig kan oppfattes som alvorlig av den som utsettes for handlingen.

Etter en drøfting av om hjemmel til innhenting skal baseres på at det mistenkes brudd på bestemte straffebud eller straffebud med en viss strafferamme, foreslår Departementet at lovteksten legger til grunn en generell strafferamme på ett til to års fengsel.

Innhenting av abonnementsinformasjon vil ikke være å anse som et tvangsmiddel, slik rettsreglene er foreslått innført. Det er likevel fornuftig å se hen til reglene om bruk av tvangsmidler, da opplysningene kan bli brukt som bevis i straffesaker, og det vil her, som ved bruk av tvangsmidler, være en proporsjonalitetsvurdering, selv om den her legges på generelt nivå i lovreguleringen, og ikke i det enkelte særskilte tilfelle. Til sammenligning kreves det, for å foreta en pågrep, at siktede mistenkes for en handling som kan medføre fengsel i minst seks måneder, mens for å ransake kreves det at man etterforsker et forhold som kan medføre frihetsstraff. Det er urimelig at et slikt mindre inngrep skal kreve et forutgående straffbart forhold av større alvorlighet, selv om det ikke vil foretas en urimelighetsvurdering i den enkelte sak. Terskelen departementet legger til grunn synes høy i forhold til graden av inngrep.

Forslaget åpner også for at politiet skal kunne innhente abonnementsinformasjon på IP-adresser i saker utenfor straffesak, slik praksis er i dag. Det er i utgangspunktet vanskelig å se noen god grunn til at det skal stilles strengere krav enn i dagens regelverk, selv om lagringstiden utvides. Det er de samme opplysningene som utleveres, og det er den samme relativt svake inngripen i personvernet som skjer. På den annen side stiller både kommunikasjonsdirektivet og EMDs praksis krav om høyere terskel. Det bør likevel ikke stilles strengere krav til utlevering av abonnementsinformasjon enn å foreta en ransaking, som nok oppleves mer inngripende i privatlivet. En regel som oppstiller et krav om at det foreligger et straffbart forhold som kan innebære frihetsstraff bør således være dekkende, og det vil da sannsynligvis ikke være behov for en oppramsing av alternative straffebud som har lavere strafferamme. Dette da de fleste straffbare forhold som vil medføre behov for å innhente slike opplysninger vil ha strafferamme som inkluderer frihetsstraff.

Et spørsmål som fremstår som ubesvart er om det vil kreves at det oppgis ovenfor internettleverandøren hvilket straffbart forhold som etterforskes, eller som det vil påhvile påtalemyndigheten eller politiet å sørge for at man ikke ber om opplysninger der de formelle vilkårene ikke er oppfylt.

Det er positivt at departementet foreslår å beholde dagens løsning, med at opplysningene kan innhentes av politi og påtalemyndighet. En løsning med prøving av vilkårene for domstolene ville medført en unødig ekstrabelastning både for domstolene som skal behandle sakene og påtalemyndigheten som skal fremme sakene for domstolene. Den samme konklusjonen vil gjelde om NKOM skulle behandlet forespørslene.

Politihøgskolen er positive til lovforslag. Lengre lagringstid på abonnementsinformasjon på IP-adresser har vært savnet hos politiet lenge og endringen medfører en tilpasning til regelverk i de øvrige europeiske land. Det er snakk om relativt små inngrep i personvernet som støtter hensynet til effektiv etterforskning av straffbare forhold, som i stadig større grad foregår helt eller delvis over internett, eller der sentrale bevis forefinnes på internett.

Med hilsen

Nina Skarpenes
Rektor

Bodil Haug
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Robert Furuhaug